

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dalmatinska 8 - Uprava: Selenburgova 7/II - Naročnina: letno 40 Din, polletno 20 Din, četrtletno 10 Din - Čekovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 1

V LJUBLJANI, 1. JANUARJA 1938

LETNIK II.

Dr. Dinko Pac:

Ob koncu leta

Prva skrb bodi, da bo ves narod zdrav, zadovoljen, svoboden in enakopraven

Vznemirjenja polno leto je za nami. Vsak dan so nastajali mednarodni konflikti, vsak dan so se porajala nova netila nasprotstev, vsak dan so telefoni javljali nove zlokobne vesti. K sreči se danes ne napovedujejo več vojne zaradi čaše vode. Velike zapadne demokracije so nekajkrat zadržale spopad in zadušile že preteči požar, čeprav so bili povodi za vojno več kot enkrat zelo težki in resni.

Nemir na svetovnem torišču je gotovo vsaj v neki meri povod neurejenim razmeram v notranjosti držav. Nasprotujočim si tokovom v svetovni politiki odgovarjajo različne struje v posameznih državah. Te struje vidimo povsod, v Franciji in Belgiji, Avstriji, Madžarski in Poljski, v vseh balkanskih državah. Vidijo se v Rusiji, vsaj slutijo tudi v Italiji in Nemčiji, ker noben narod ne more biti toliko enakovrsten, da bi gledal na vsa sodobna vprašanja in probleme povsem enotno.

Tudi Jugoslovani se nismo mogli odtegniti različnim vplivom. Borba med demokracijo in fašizmom se vodi tudi pri nas, čeprav bolj za kulisami, kajti na zunanji je vse pobarvano demokratično. Podobno je to kakor z nacionalizmom. Vsi so danes nacionalisti; če ne v Ljubljani, vsaj v Zagrebu ali Beogradu, če ne slovenski, vsaj hrvaški ali srbski ali jugoslovanski. Nepoznavalcu razmer bi se že lahko dozdevalo, da smo en hlev in en pastir.

Žal, da smo daleč od tega. V resnici se vrši huda borba za važna načelna vprašanja. Zaradi neodkritosrčnosti javnega življenja pa še marsikdo iz množice ne vidi, zakaj gre in koleba sem in tja.

Zato je bil nastop «Slovenske besede» potreben. Nujno je bilo, da smo postavili v kratkih besedah program, ki obeležuje naše stališče na vse strani. Vrsta programatičnih naših člankov je pokazala, da se borimo za politično, kulturno in versko svobodo našega naroda, ki naj zasigura možnost njegove življenjske eksistence in gospodarskega razmaha na pravični socialni osnovi.

V državi kot taki zahtevamo popolno enakopravnost. Prepričati moramo ves naš narod, da morajo v enaki meri uspevati vse pokrajine naše države, ako hočemo, da bo država močna. Ne sme ena pokrajina izkoriščati druge. Pravilno negovana zemlja bo dala vsako leto zadovoljiv pridelek. Slab gospodar, ki bo zemlji samo jemal, a nič daljal, jo bo izmogljal v nekaj letih. Sloveniji je treba dajati kakor drugim, pa bo vedno lahko obilo vračala, kar je prejela. Beograd mora priti do spoznanja, da ga ne bo proti vnanjim sovražnikom branila niti njegova čaršija, niti njegovi špekulanti, marveč narod ob državnih mejah, ki mora biti vsled tega zadovoljen in zdrav!

Stoječi na tem programu pojdemo v novo leto z zavestjo, da nas čakajo še hude borbe, toda tudi z zavestjo, da bomo naposled uspeli. Naše vrste se množijo in kar nič ni potreba, da bi bili malodušni. Zahvaljujemo se vsem, ki so nam stali ob strani in ki so nam pomagali. Naj vztrajajo na svoji poti in pridobivajo nadaljnjih somišljenikov. V prepričanju, da bomo zmagali, želimo vsem našim prijateljem:

Srečno in veselo novo leto!

Dr. M. Korun:

Rumunija

Zadnji zgled naših sosedov si je treba dobro ogledati in zapomniti, ker nas marsikaj uči

Rumunija spada v ono vrsto držav, kjer se — sicer s parlamentom — vendarle avtoritativno vlada.

V ostalem razmere v Rumuniji niso nič kaj razveseljive. Razen korumpiranega uradništva ni tam nobene srednje plasti prebivalstva, ki bi tvorila prehod med bogato in brezvestno politično in denarno oligarhijo na eni strani in med milijoni kmetov na drugi strani, ki žive v revščini in za katere se nihče ne briga. Razen — pri volitvah.

Do zdaj je bil običaj, da je Rumunija ob vsakih novih volitvah menjala vlado in da je nova vlada dobila pri volitvah večino.

Sedanji vladi g. Tataresca pa se je stvar ponesrečila. Prišla je sicer iz volilnega boja kot najmočnejša stranka, toda, ker ni dosegla 40 % glasov, nima pravice do absolutne večine vseh poslanskih mest, kakor daje to možnost rumunski volilni zakon.

Kaj bo zdaj, se še ne ve. Odločitev je pri kralju, ki se bo pač

moral odločiti, po kateri poti naj hodi v prihodnjih časih rumunska notranja politika. Pa tudi zunanja, kajti za sedanjo vlado vemo, da se nagiba bolj k «dinamično» ustrojenim državam, dočim so nekatere opozicijske stranke orientirane na zapad. V zunanji politiki se pojavlja zopet senca Titulesca, brez dvoma najsposobnejšega zunanjega politika Rumunije.

Toda, kakor je tudi važna za nas zunanje-politična orientacija Rumunije, ki je naša zaveznica, toliko je zanimivo razmisliti se ob rumunskih volitvah o notranje-političnem življenju takih, le na papirju demokratičnih držav.

Predvsem preseneča eno: da se je rumunski narod vendarle znašel in da je, četudi ne prepričevalno, pa vendar jasno pokazal, da je sit lažne demokracije. Pokazal je svojo voljo in svoje prepričanje in ga od tega niso mogle odvrniti niti po vsem svetu znane rumunske volilne metode.

Odločno se je afirmirala narodna kmečka stranka, ki ima brez dvoma večino rumunskega naroda — posebno v priključenih pokrajinah — za seboj. To je edina res demokratično čuteča stranka, ki ima pogum pokazati tudi navzgor svojo voljo in ki tudi za ceno oblasti noče zatajiti svojega programa. Saj je znano, da je svoj čas izgubila oblast.

Narasli pa so pri volitvah tudi fašistični elementi, ki — za čudo — zgoraj niso prav nič priljubljeni.

Rumunske volitve so pokazale, da se avtoritativni režimi ne morejo vedno z uspehom ustavljati hotenju naroda in vladati po volji posameznikov, ki mislijo, da je njihova volja — volja naroda, da je njihov interes — interes naroda. Presenečenja so torej možna.

Dušan P.:

Vojna pošast

Mrzlično oboroževanje po vsem svetu ne ustvarja najidealnejših izgledov za bodoče leto

Ves svet drgeta v nekem nervoznem razpoloženju in ljudje si vseprek zastavljajo neprestano eno samo, glavno vprašanje: «Ali bo prišlo do vojne ali ne?» Točnega odgovora ne morejo dati niti diplomati, ti večni aranžerji vojn. Z vprašanjem vojne so se ljudje vedno radi bavili, ker je vojna pač najmočnejša človeška manifestacija in za živce največja, najnapetjša senzacija. Gre namreč za človeško življenje, ki je zavito v večno tenčico skrivnosti in zato vlada tudi v vsaki vojni neka mistika, tako da tudi najsilnejši človeški veleum ne more točno napovedati izida kake vojne. Da pa ni te negotovosti, bi gotovo bilo še več vojn na svetu.

Pri razpravljanju o vojni moramo vedeti, da je v vojni hrabrost nad vse potrebna, vendar pa sama še ne zadošča za zmago. Vojna je najresnejša stvar na svetu in zato gorje onemu narodu, čigar usodo vodijo in odločajo puhle domišljave glave ali avanturisti, morda še celo brez zadostne opreme, orožja, prehrane in bojne izvežbanosti.

Ob vsem slabem pa ima vojna tudi nekako svojo zdravo stran, in sicer to, da razkrinka države in narode, da točno vidimo njihovo pravo vrednost in sposobnost; ničesar se ne da več prikriti, vsakdo mora s svojo pravo barvo na dan. Tako smo imeli v polpretekli dobi priložnost spoznati dva naroda in smo bili iznenadeni, ko smo videli njuno pravo vrednost. Ta naroda so Španci in Kitajci.

Ko smo včasih govorili o Špancih, moramo priznati, da nam niso bili simpatični. V ljudski govorici se je opisoval španski narod za lenega, versko šfanatiziranega in inkvizitorsko dedno obremenjenega. Dobrega mnenja o njem torej nismo imeli. Danes pa smo z ozirom na špansko državljansko vojno to mnenje in občutje proti njemu znatno spremenili. Sedaj,

Srečno, zdravo in veselo novo leto
želita vsem naročnikom, inserentom in čitateljem
„Slovenske besede“

Uredništvo in Uprava.

in so vedno pomembnejša, pa tudi nevarnejša za nasilno vladajoče, kakor pa so v demokratičnih državah, kjer je večina naroda legitimna predstavica narodnih zahtev.

Pokazale so dalje, da politika skrivljenih hrbtov in oportunistična čvrsta garancija za oblast.

In nazadnje: pokazale bodo morda že v bližnji prihodnosti, — če ne pade odločitev v smeri stranke, ki ima največ zaslonbe v narodu —, da je v nedemokratičnih državah kaj lahko zamenjati eno garnituro političnih oportunistov z drugo.

Samo demokracija daje garancijo, da strank, ki imajo zaslonbo v narodu, ne more nihče niti zloiniti, niti zamenjati. Ta nauk velja vsem dobro zapaziti in zapomniti.

domovine in neodvisnosti. Najbolj pa pri vsem tem preseneča svet dejstvo, da so se izkazali Kitajci povsod, kjer je prišlo do borbe prsi ob prsi, boljši in hrabrejši ter so s tem dokazali, da je hraber človek tudi še danes močnejši od stroja in moderne vojne tehnike.

Pa tudi mnenje vsega demokratičnega sveta o Japoncih se je močno spremenilo, in sicer v njihovo škodo. Vsakdo je videl, da je njihova, doslej toliko hvalisana kultura zgolj prazen zunanji blesk, pod katerim se skriva surova skorja pristnega azijskega barbarstva.

Kako velika je skrb in bojazen pred eventualno novo svetovno vojno, se nad vse nazorno vidi iz naglega oboroževanja skoro vseh držav na svetu. Naj navedem le nekaj primerov:

Belgija je zvišala svoj letni kontingent od 19.000 na 32.000 mož, kadrovski rok pa je tudi podvojila. Vojni proračun je zvišala za 50 %.

«Razorožena» Nemčija razpolaga že s 36 navadnimi in 3 oklopnimi divizijami ter z veliko, najmodernejšo vojno mornarico. Stalno vojsko je zvišala od 570 tisoč na 1.000.000 mož z dveletnim službovanjem. Uvedla je nove tipe tankov. Vsaka divizija ima poleg vsega ostalega tudi po 73 specialnih topov za borbo proti tankom.

Italija ima 14 armadnih zborov, kolonijalno vojsko iz dveh divizij rednih čet in črnosrajčnikov ter 16 brigad domačinov, dalje 120 bataljonov fašistične milice za službo na fronti in 120 bataljonov za službo v zaledju. Tri pehotne divizije so popolnoma motorizirane. Ne pozabimo nje aviacije in mornarice.

Anglija je sklenila porabiti za svojo oborožitev v bližnji bodočnosti še 1500 milijonov funtov šterlingov (330 milijard dinarjev), predvsem za moderniziranje svojega orožja, za pripravo neizmernih zalog streliva in za preureditev vse svoje industrije za vojne potrebe. Njen redni vojni proračun za leto 1937. je znašal 90 milijonov funtov šterlingov (skoro 20 milijard dinarjev) in je bil zvišan napram letu 1936. za 44 %.

Sovjetska Rusija ima 1.300.000 mož redne vojske in še posebno milico 700.000 mož. Vsa njena armada šteje 23 armadnih zborov, 87 pehotnih divizij, 7 konjeniških armad, 32 konjeniških divizij, 3 motorizirane armade, 24 mehansiranih brigad in 50 zrakoplovnih brigad. Redni letni vojni proračun znaša 200 milijard dinarjev.

Francija ima stalno armado 28.000 častnikov in 563.000 vojakov, od tega 22.000 častnikov in 415.000 vojakov v Evropi. Tujska legija šteje 18.000 mož. Lanski vojni proračun je znašal 12 milijard frankov. V tehničnem pogledu stoji francoska vojska na prvem mestu. Od njene moči je v pretežni večini odvisen mir v Evropi.

Zdi se spričo gornjih števil in podatkov, da se ves svet upravičeno izprašuje: «Ali bo res kmalu nova svetovna vojna?»

Za pravico

in napredku... prišel... in svobodo se bori vami...

„Slovenska beseda“

je nastopila... Nakazite takoj

zdravilo... naročnino!

Tudi kitajski narod je užival do- slej v svetu več preziranja, kakor naklonjenosti in občudovanja. Mi- slilo se je o njem, da je narod brez volje in njegova filozofija se je zdela smešna, vera pa fanta- stična. Ves svet je mislil, da sme brez kazni izkoriščati ta skromni, delavni in mirni narod.

Toda sedanja vojna brez vojne napovedi s strani napadalca, iz- zvana z brutalnim napadom Ja- ponske, nam je pokazala kitajski narod v povsem drugi luči. Do- čim so Japonci mislili, da morejo, zahvaljujoči se svoji ogromni pre- moči v oborožitvi, z enostavnim predzrnim in nenadnim naskokom ustrahovati Kitajce in njihovo de- želo brez drugega zasesti, so se Kitajci, čeprav skrajno slabo ob- oroženi in še slabše izvežbani, hrabro postavili na branik svoje

Srečno in veselo novo leto 1938 želijo:

JAKOB KAVČIČ

parna pekarna

Ljubljana
Gradišče

Srečno novo leto

želi

Pivovarna „Union“ d. d.

LJUBLJANA

Gostilna LJUBLJANA „NANA“ Karel in Angela ROSENWIRTH

Spedicija in posredništvo **TURK**
LjubljanaSrečno in veselo novo leto
1938 želi tvrdka**KARL PRELOG**
LJUBLJANA, Gosposka ul.**H L E B Š**
J A K O BPleskarsko in
slikarsko podjetje
družba z omejeno zavezoLJUBLJANA
CANKARJEVO nabrežje št. 21TRGOVEC **IVAN ŽELEZNIKAR** LJUBLJANA*Marn Josip*
pleskarsko, sobo-in črkoslikarsko podjetjeLjubljana
Wolfova 12 — telefon 30-68TRGOVINA IN GOSTILNA
LADISLAVA NOVAKA
DEDIČI NA VIČUSrečno in veselo
novo leto 1938Ljubljana **A. & E. Skabernè****OSVALD DOBEIC**

modna trgovina

LJUBLJANA
Pred škofijo 15**Jos. Eberle**
juveltr Ljubljana
Mestni trg 17**PERKO MATIJA**
mizarški mojster
LJUBLJANA - Šiška**«Kotlarka»**
p r u ž b a z o. z.
LJUBLJANA
Kofodvorska ulica šte. 23.**Boleslav Trpin**
trgovina s sadnimi
in zelenjavnimi pridelki in izdelkiLJUBLJANA
PASAŽA NEBOTIČNIKA**A. ŽIBERT**, trgovina
LJUBLJANA
Prešernova ulicaVsem cenjenim odjemalcem se zahvaljujem,
želeč jim srečno in veselo novo leto 1938**Jernej Jelenič**tovarna vinskega in špiritovega kisa
LJUBLJANA, Stari pot št. 1**LEKARNA**
Dr. G. Piccoli

LJUBLJANA

nasproti Nebotičnika

Mihelčič Ivan, elektrotehnično podjetje
Ljubljana
Borštnikov trg 1.**IVAN ROZINA** (preje „Orlent“)
barve in laki
LJUBLJANA, Tyrševa c. 14. Telef. 39-25**IVAN SIMONČIČ**
špecerija-železnina
LJUBLJANA - Šiška**Dovžan Ivan**dipl. krojačnica za
dame in gospodeLJUBLJANA
Sv. Petra cesta 81

Srečno novo leto

želi

LENARČIČ
STANKO

Nova vas - Bloke

MAGUŠAR
J O S I P

pekovski mojster

LJUBLJANA
Galjevica 2Drogerija „ADRIA“
ph. mr. S. BORČIČ
Ljubljana
Šelenburgova 1GOSTILNA
RAŽEM
LJUBLJANA - Žabjak**PAVLIČ**
LEOPOLDZASTOPSTVO
ŠKODOVIH ZAVODOV
LJUBLJANAGOSTILNA pri
»SOKOLU«

LJUBLJANA

Pred škofijo 18

Gostilna „FIGOVEC“
Ljubljana
Tyrševa c.**JELČIČ ANGELO**
pleskarski mojster
Ljubljana-Šiška**Matko**
trgovina
in gostilna **Soklič**

LJUBLJANA - Trnovo

VIKTOR
JELOČNIKgostilna - trgovina
ROŽNA DOLINA„GROM“
carinsko-posredniški in spedijski bureau
DRUŽBA Z O. Z.LJUBLJANA
Masarykova 14

Gostilna „ŠTRAJZEL“

„DUNAV“

zavarovalna delniška družba

Sklepa življenjska zavarovanja po najmodernejših kombinacijah in najkulantneje tudi požarna, vlomska, jamstvena, nezgodna in avtomobilska zavarovanja, zavarovanja proti razbitju stekla in transportna zavarovanja.

Podružnica Ljubljana, Palača „Dunav“

Beethovnova ulica 14.

Telefon 24-03.

Srečno in veselo novo leto 1938

želi svojim odjemalcem in prijateljem

Medić-Zankl

Tovarna olja in firneža, lakov in barv, družba z o. z.

Ljubljana-Medvode, Maribor, Novi Sad

Srečno novo leto želi

MEDVED IVAN

sodarski mojster

TACEN pod
ŠMARNO GORO

Vsako pisarno

opremite najsmotrneje in moderno pri tvrdki

IV. BONAČ LJUBLJANA

Trgovske knjige, mape, registratorji, tiskovine, pisma, kuverte, kartoteke, polnilna peresa za knjigovodstvo.

Srečno in veselo Novo leto 1938

želi

HOTEL SOČA, Ljubljana, Telefon 25-31

Srečno novo leto želita

Ivan in Frančiška Javornik

Ljubljana, Domobrnska 7

Podružnice: Wolfova ulica 12, Dolenjska cesta 49, Cesta 29. oktobra 21, Miklošičeva cesta 19

Srečno novo leto 1938

želi in se priporoča

IGNAC ŽARGI MODNA TRGOVINA

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta

69.-

Za večerno družbo Vam izbornu služijo ovi elegantni in tepli diftin čevljički. Diftin ze materijal ki popolno nadomešča vamiš in antilop, poleg tega je zelo trajen. Poskusite en par.

79.-

Zelo elegantni čevlji za ples. Zaponka preko rista in leja, črna bela kombinacija dajejo Vašim nogam poseben šik. V njih boste imeli dvojno zadovoljstvo pri plesu.

79.-

Beli elegantni atlas čevlji za ples. Vsaka dama more imeti k svoji toaleti čevljičke v isti barvi kakor je njena toaletna. S posebno barvo barvamo te čevljičke na rdeče, roza zeleno, plavo, rumeno in t. d.

129.-

Elegantni damski čevljički iz finega laka s solidnim okrasom. Vaše noge bodo v teh čevljih izgledale dovršeno elegantno.

169.-

»Naš ponos« elegantni na rom šiveni lakasti čevlji za gospodje. Za ples k smokingu in fraku najprikladnejši so. Fina izdelava i soliden okras jamčijo za njihovo eleganco.

10.-

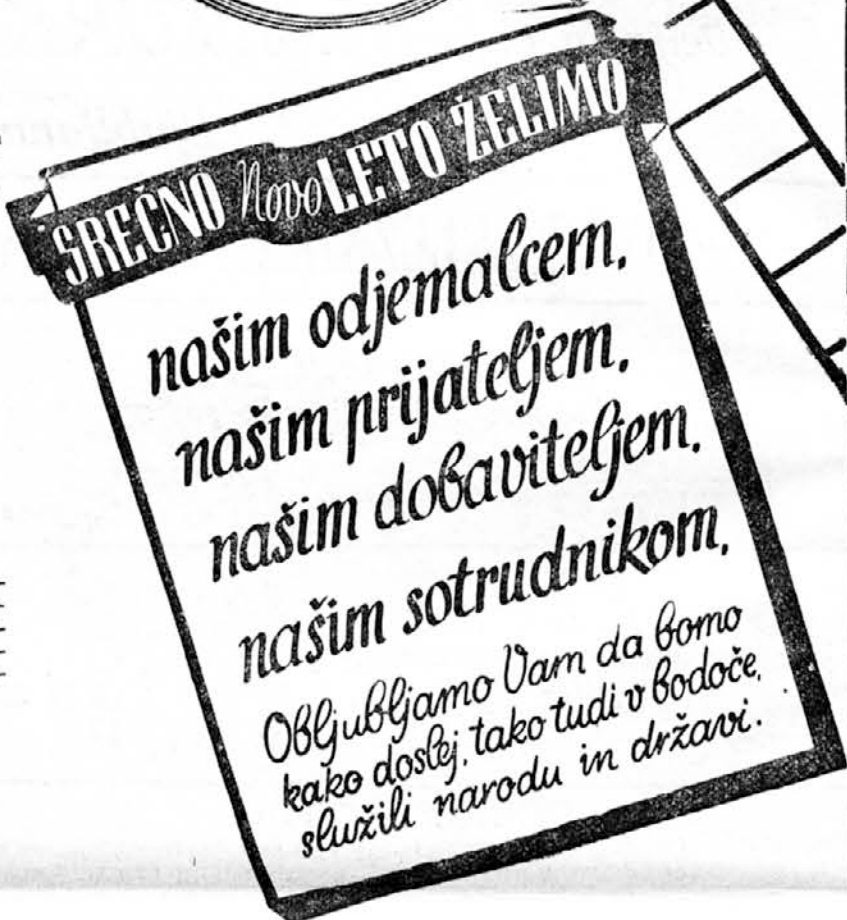

29.-

Vsaka elegantna in praktična gospočinja pozna vrline naših nogavice »Princeza«, katere so tanke, trpežne pa poceni.

Rata

Uspeha polno novo leto 1938

Vam iskreno želi

Delniška tiskarna d.d. v Ljubljani

Dalmatinova ulica 8 - Telefon 21-32

ZANATSKA BANKA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

Podružnica Ljubljana, Gajeva ulica štey. 6

Telefon 20-30

Podeljuje obrtnikom, obrtnim podjetjem ter obrtnim produktivnim in nabavljalnim zadrugam razne vrste posojil in kredite na tekoče račune Sprejema od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune, katere obrestuje po 4-5%. Vse vloge so vsak čas razpoložljive brez vsake omejitve.